

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

9. In Iubilæo Solemni, unica. Beatus populus qui scit iubilationem, domine
in lumine vultus tui ambulabunt, &c. Psal. 88.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

Voloit quoque ex illo Monte sese mergere in Fontem, ut instar Aquilæ renovaret juventutem suam, sive fervorem, in Fontem scilicet Sanguinis Christi Iesu, qui renovare potens est animæ juventutem & splendorem. Ibi per plures dies sex continuas horis per meditationem in Christum iustitiæ Solem figebat oculos mentis, sine ullo fulcro, cui meditationi ultimo die octo continuas horas impendit. En Facies Aquila volans.

Quod si veteres in tumultu illustrium & sapientum Virorum Aquilam evolantem pingebant, quod in tumultu Platonis factum ferunt; multo majori ratione ipsius tumulto eam apposuerimus: quia anima ejus tribus horis in agone respiciens imaginem Iesu crucifixi, postmodum evolavit cum securitate ad Solis divini contemplationem perennem in Montibus æternis. Dicamus ergo de eo potius quam de Aristotele apud Alciatum in Emblematicis.

*Que te causa movet volucris Saturnia, magni
Et tumulo insidias ardua Pontificis?
Hoc monco, quantum inter aves ego robore presso,
Carolus hic alios sic etiam superat.*

De lubileo
solenni Sa-
cerdotum,
vel Reli-
giosorum,
vel Conju-
gatorum,
in anno
quingua-
gesimo.

*Insidiant timide timidorum balsa Colombe,
Nos Aquila inreptis signa benigna damus.*

LECTIO IX.

Thema. *Beatus populus qui scit jubilationem: Domine in lumine vultus tui ambulabunt, &c. Psalm. 38.*

Origo In-
bilis.

Non est novum in Ecclesia Dei, Iubilæum celebrari ab illis qui in aliquo statu, vel Sacerdotii, vel Religiosis, vel Matrimoni laudabilem duxerint vitam per annos quinquaginta. Hic quidem Iubilæus originem suam primam habet ex testamento veteri; ubi cum gaudio jubetur celebrari annus quinquagesimus, resonantibus tubis, in signum publicæ lætitiæ: quia tunc laboriosa agriculturæ opera intermittebantur; distracta prædia & alieni juris effecta recuperabantur; servi libertate donabantur; exules patriam reperebant; incarcerati vinculis exolvebantur, & debita remittebantur. An non igitur annus iste cum jubilatione & exultatione merito celebratur.

Ad imitationem hujuscæ antiqui Iubilæi in anno quinquagesimo etiam in Ecclesia nova seniorum Iubilæus in anno quinquagesimo est introductus. In illo autem solemniter in templum adducitur cum iubilo & exultatione, floribus corum vertex coronatur baculis floridis adornati fertis ad seniles artus sustentandos eis traduntur, multisque benedictionibus cumulantur per sacras ceremonias tunc adhiberi solitas. Hinc illa Oratio super eos: *Omnipotens sempiternus Deus, qui Legislatorem tuum annum quinquagesimum mysticè Iubilæum nominare ve-*

lucisti, eodemque anno cum tibi acceptissimo onera ac debita relaxavi, ac ser vitute oppressos libertate donavi suffisti, tribue quæsumus his gratiam anni Iubilæi, hoc est remissionem omnium delictorum, ac culpæ relaxationem: toto corde poscentibus da pietatis devotionis effectum, ut à peccatis omnibus exuti, ac primæ libertati ac innocentie restituti in mandatorum tuorum observantia indefessè perseverent, gratia tue munere de virtute in virtutem, de fortitudine in fortitudinem ambulent: tandemq; emenso hujus vitæ curriculo, celestis gloriæ jubilationem in domo illa non manufacta perennem consequantur mansionem; per illum qui dixit: In domo Patris mei mansiones multe sunt.

A tempore S. Remigii, qui ante annos non gentos vixit, hoc nomen hæcque solennitas Iubilæi initium duxisse videtur. Hic primus, *Iubilæus*, sive *Iubilarius*, legitur fuisse nominatus, quia septuaginta & amplius annis non solum Sacerdos, sed & Episcopus Rhenensis fuerat. Ita Ioannes Molanus in Natalibus SS. Belgii, 13. Ianuarii.

Varie itaque rationes afferri possunt, cur publica cum solennitate Iubilæus Seniorum institutus fuerit.

Primo instituitur in recognitionem specialem Iubilæi Dei tanquam Auctoris vitæ nostræ, à quo omnes illius ætates, ab infantia & pueritia usque ad senectutem cursum suum peragit, & à Deo dirigitur per varias ætates, per varias rerum vicissitudines, per varia pericula, tum corporalia, tum spiritualia, ut pertingat ad sortem suam, ad partem felicitatis æternæ, sive ad partem sortis Sanctorum in lumine. Gratiarum ergo agunt, non solum privatim, sed & publica solennitate, qui ad ætatem extremam prosperè pertigerunt; gratias, inquam, pro hac divina directione, custodia, protectione, variisque auxiliis: & agnoscunt *Procedorem & Defensorem vitæ suæ*, à quo omnis illuminatio, omnisque salus: *icique idem dicunt quod Rex & Propheta: In te Domine speravi, non confundar in æternum; in manibus tuis sortes mee, sive (ut alia Lectio habet) in manibus tuis tempora mea; illustra faciem tuam super servum tuum.*

Secundo instituitur in specialem gratiarum actionem, non solum ab illis qui in Sacerdotio vel Religiosis statu vitam exegerunt piam & felicem, sed etiam ab iis qui in conjugio agunt; in gratiarum, inquam, actionem quod per benedictionem matrimonialem, ab auctore conjugii provenientem, ad talem ætatem pertingere licuerit, vivendo piè erga Deum, iustè erga proximum, castè & pacificè erga seipsum in domestica gubernatione; denique fructuosè erga liberos educando eos in timore Dei. Hæc est benedictio pro qua

merito gratia specialis arguntur à conjugatis; quã & illis imprecantur Sacerdotes matrimonio assistentes in benedictione annuli conjugalis, ubi sic habetur: *Benedic, Domine, hunc annulum quem in nomine tuo benedicimus, ut qui cumq; eum portaverit, in tua pace consistat, & in tua voluntate permaneat, & in tuo amore vivat, crescat, & senescat, & multiplicetur in longitudinem dierum.* Attende singula verba, nec enim energica carent significatione & sanctificatione. Et rursus in benedictione conjugum sic apprecatur Sacerdos: *Respice, Domine, super hanc famulam, que maritali iuncta consortio tua se expetit protectione muniri: sit in ea iugis dilectionis & pacis, & que fidelis & casta in Christo nupti, imitatrix permaneat sanctarum feminarum, sit amabilis ut Rachel viro, sapiens ut Rebecca, longeva & fidelis ut Sara.* Certè non est exigua benedictio in conjugio, castè, fideliter, pacifice, cum longævitate vivisse. Quapropter dicebat Dominus per Sapientem: *In tribus beneplacitum est spiritui meo. Concordia fratrum. Amor proximorum, Vir & Mulier bene consentientes.* Ergo iure merito de hac re publicè gratiarum actiones instituantur. Atque eò majori obligatione Seniores Religiosi, & jubilantes Sacerdotes, debent gratiarum actiones solennes Deo reddere, quò in perfectiori statu auxiliis divinis, iisque majoribus, sunt gavisi tanto temporis decursu & revolutione.

Recl. 25. **Resp. 3.** Tertio, ideo institutus est jubilæus, ut à Senioribus offeratur speciatim ultima ætas Deo, quam ætatem Deo feliciter ad Æternitatem perducatur. Atque huiusmodi speciatim felicis directionis & preventionis monentur fiduciam concipere ex promisso Domini. *Audite me domus Iacob, & omne residuum domus Israël, qui portamini à meo utero, qui gestamini à mea vulva. Usque ad senectam ego ipse, & usq; ad canos ego portabo: ego feci, & ego feram: ego portabo, & salvabo.* Quid benignius dici potest à Domino? quidque acceptius esse potest homini Christiano? Hic de domo Iacob est, quia adhuc lucens est cum variâ humanæ mentis infirmitate, & cum ætatis defectibilitate: & de domo Israël esse cupit, per Dei in hac vita contemplationem, & postmodum per æternam ejus visionem. Sapienter igitur, & pienter, illi qui ad senectam pertigere, illam Deo commendant; ut qui eis Pater & Mater decursu fuit hujus temporis, fiat quoque Pater ac Mater post statum Æternitatis; quandoquidem & hunc titulum assumat, PATER FUTURI SÆCULI, quod quidam vertunt, PATER ÆTERNITATIS. Merito efflagitant, ut qui se eos in utero & vulva specialis providentiæ gestare proclamant ad canos usq; eos non negligat in canitie, sed perfecte tandem pariat beatæ & perpetuæ luci. Hic & illud repetunt ex corde cum Rege & Propheta. *Psal. 70. Ne projecis me in tempore senectutis, & cum defecerit virtus mea, ne de reliquis me. Optant nimirum totis animi votis in se compleri illud quod dictum fuit Abraham, Tu vis ad Patres tuos in pace, sepultus in*

senectute bona. Ideoque plerique aspirantes ad illam pacem & transitum, curam magnam in senectâ sua habent jubilæi interioris bonæ conscientie; & se se præparant per accuratam confessionem totius vitæ suæ. Hic est enim optimus jubilæus, quem celebrare possunt durante adhuc senectutis tempore. Hic est celeberrimus jubilæus, & maximè optabilis. *Gaudium bonæ conscientie, sive, ut loquitur Apostolus, Gaudium & pax in Spiritu sancto.* Denique hæc est jubilatio de qua scriptum est per Psalmistam: *Beatus populus qui scit jubilationem. Domine in lumine vultus tui ambulabunt, quoniam gloria virtutis eorum tuæ.*

Quarto, ideo publica solennitas jubilæi instituta est (ad quam concurrunt *juvenes & virgines, ut consistens senes cum junioribus, laudantes nomen Domini*) ut quantum scilicet omnibus significetur per hanc solennitatem honor seniorum, quantum honor deferendus sit Senibus, qualisque *bus deferentia* debeatur senectuti. Nempè hos semper reverendos docuit Deus, ita ut in lege antiqua scriptum sit: *Honora personam Senis, & coram cano capite conserge, & time Dominum.* Quasi dicitur: *Levit. 19.* Propter timorem Domini Senes sunt honorandi: jubet enim eos Dominus honorari, tum quia sunt instar Parentum, tum quia ipsum Deum tamquam omnium Parentem repræsentant, tum denique quia in illis præter eminentiam ætatis etiam reperitur eminentia experientiæ & prudentiæ ad bonum consilium suggerendum, & ad regendum. Hinc olim *Senatus* dictus est à Senibus, quod ex Senibus constaret. Suo certè exemplo factis docuit Roboam Filius Salomonis, quam sibi & Republicæ perniciosum foret Seniorum neglexisse consilium & ad juniores transivisse nimiam levitatem, & parum maturè eorum consilio subscripsisse: sic enim factum est, ut decem partibus Regni florentissimi destitueretur; descendentibus ab eo decem tribubus. Quod si etiam quandoque in Senibus ætas suos habere defectus & infirmitates, tam animi, quam corporis conspiciatur, absit ut propterea contemnantur, quod quandoque à juvenibus dissolutis & insolentibus fieri videmus. Attendant ipsi illud monitum Ecclesiastici: *Ne sperna hominem in senectute sua, ex nobis senescunt.* Itaque fortitudine sua elati senilem infirmitatem haud irrideant, quia eandem expectare debent defectibus obnoxiam, atque sicut illi senescunt; facietque Deus ut si honorem impenderint Majoribus, ille ipsis rependatur cum senuerint, si verò neglexerint, pœna rationis à Deo plecentur, ut à junioribus quasi deliri contemnantur, cum ad senium pertigerint.

Cæterum, sicut hac solennitate monentur juniores honorem Senibus deferre & observantiam: nerint sententia ex adverso monentur Senes irreprehensibiles nec se juvenum exemplum eis exhibere, ut sint velut Speculorum exemplum pietatis & morum, in quod ipsi oculos intendunt conspiciant. Attendant verba Eleazari eo *vita sanctæ* gitanis senectutis suæ eminentiam & canitiam exhibere.

Resp. 4. **3. Reg. 12.** **Ecclesi. 8.** **Resp. 5.**

fortique voce pronunciantis : Non est aetati nostra dignum fingere, ut multi adolescentes arbitantes Eleazarum nonaginta annorum transisse ad vitam alienigenarum, ipsi propter meam simulationem, & propter modicum corruptibilis vite decipiantur, & ita maculam & execrationem senectutis meae conquirant. Vox sane digna eximia aetatis viro. Poterat ipse suggerentibus amicis, alias edere carnes, & simulare se porcinam comedisse lege veteram; sed fingere noluit, ne exemplo pravo foret junioribus; & ne canos suos macula aspergeret, maluit vitam sapienter contemnere, & mortem fortiter obire.

Certe, si velint Senes aetatem suam & canitiem honorari, debent honorare & ipsi illam vitam integritate & maturitate. Etenim Senes honoramus & canos capillos, inquit S. Chryostomus, non quod colorem candidum nigro coloris praefereamus, sed quia hanc canitiem indicium esse vitae in virtute proventae judicamus. Consulio ergo est, si canities quidam ornentur extrinsecus, & animum juvenilem & lascivum, seu dissolutum, & ad vitam praetium intrinsecus habeant. Si enim quis eos vituperaverit juniorum, & ipsi canos suos in medium proferre velint tamquam reverendos, mox eis responde-

V. S. Chryf. hom. 7. in e. 4. ad He.

Eccl. 25.

ri poterit: Tu eos reverere primus. Canities tunc est honorabilis, quando ea gerit quae canitiem decet; quando vero juveniliter conversatur Senex, & contraria senectuti gerit vitia deditus, reprehensionem obnoxius est; & risu se exponit. De tali scriptum est: Tres species adivit anima mea, pauperem superbam, divitem mendacem, senem fatuum. Hi scilicet senes facti dicendi sunt, qui in illa aetate in qua pietati omnem deberent operam navare, deserunt eos saeculi florida aetate, & quae ac juvenes dissolutam agunt vitam, ebrietati, iracundiae, rixae, juramenti, impuritatis dediti. Sic quia suae aetati non exhibent reverentiam, nec illos ipsi juvenes reverentur.

Ex his colligimus, non nisi inaniter, sive Praefbyteros in saeculo, sive Religiosos in Claustro numerare annos quibus ad Iubilariam aetatem non possint pertingere: quia parum est Sacerdotii aut

Non annis tantum sed & moribus Iubilium celebrare debemus.

Religionis titulo fuisse diu insignitos, nisi & bonorum operum vocationi & professioni correspondentium fructus simul cum aetate offerre valeant. Iubilarius quispiam esse potest Sacerdotio & Ordine, utinam & Iubilarius sit Sacerdotii & Ordinis observatione. De hac re sic Religiosos alloquitur Eusebius Emisenus, vel, ut alii volunt, Eucherius hom. 9. ad Monachos: Salemus annos nostros & temporum spatia quibus nunc vivimus supputare. Non te fallat, quicumque ille es, numerus dierum quos hic relicto corporaliter saeculo consumpsisti. Illum tantum diem vixisse te computa, in quo voluntates proprias abnegasti: in quo malis desideriis resististi, quem sine ulla regula transgressione duxisti. Illum diem vixisse te computa, quem non malitia, non invidia, non superbia commaculasti, non mendacii culpa aspersisti. Illum diem vixisse te computa, qui puritatem &

sanctae meditationis habuit lucem non conversatis tenebrosa mutavit in noctem. Hac ille.

Haec omnia dicta de honore deferendo senioribus, si & ipsi suam honorem senectutem piis moribus, apta sententia confirmat Sapiens, Prov. 16. pronuncians: Corona dignitatis, Senectus quae in virtute justitiae reperitur. Quali dicere: Senectus est Seni quasi corona speciosa & magnifica, si tamen iuste & inculpate vivas, & non tam canis albescat, quam meritis. Quocirca duplex dici potest Corona Senum. Prima est Corona canities & Corona anno. Senum, Corona quidem canities, quia illa instar albae benis coronae ornat caput Senum; sic coronata dicuntur habere tempora, canis redimita: Etiam enim ipsa Senem, quasi defunctum laboribus & emeritum militem, canis coronat; estque canities velut populeum & floridum sertum, ait Philo legat. ad Cajum. Corona etiam annorum cum canitie reperitur in Senes, quia quot enumerare potest annos quibus vixit, tot sunt flores quibus ornat; & coronatur: ita ut anni conflent ei velut quoddam diadema, dignitatis symbolum, & honoris; ut suam ipse agnoscat eminentiam, quam & juniores videntur, cedendo ei in sedendo, & in officis omnibus honorem deferendo. Vt ergo Lex coronam decernit quibusdam; ita Natura canos & annos venerabile dignitatis signum fecit. Altera Senum Corona est Corona meritorum, quam sibi contexerunt ex variis virtutibus. Parum enim est annis coronari, si non coronentur moribus & meritis. Audi S. Ambrosium 1. 3. Epist. 21. Verum senectus illa venerabilis, quae non canis, sed meritis albescit. Illa est reverenda canities, quae est canities animae, in sanctis cogitationibus & operibus effulgens. Quae est enim vero aetate senectus, nisi vita immaculata, quae non diebus ac noctibus, sed saecula propagatur, cujus sine fine est diuturnitas sine debilitate longae vitae?

Propter hanc utramque Coronam, tam annorum, quam meritorum, sertum floridum vertici Iubiliorum imponitur cum hac adnotatione: Roseam hanc Coronam & sertum floridum, velut interni decori & futurae remunerationis symbolum, capiti vestro impono; ut memineritis vos virtutum floribus hic decemere ornandos, ut coronae gloriae & speciosum diadema regni de manu Dei accipere possitis. Ad dicitur & haec ad Deum de precatio in eandem significationem. Domine, qui ad perferendum in tua voluntate simulatum mirifica illa promissione nos excitare dignaris, quae dicitur: Iste fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitae; propitiare omnibus iniquitatibus horum qui annum quinquagesimum tuo manere in hoc statu expleverunt, redime de interitu animarum eorum, corona illos in misericordia & misericordibus, reple in bonis desiderium, & instar Aquilae renova juvenitatem illorum, sit eis senectus non vitae superioris naufragium; sed portus, & dignitas in corona.

Pestem itaque dicendum est, ideo solenniter. Reliquum Iubilaei esse indicandum, ut moneantur Senes, ut in postrema aetatis suae parte Deo singulariter curantur.

nes se jam
eterna Co-
rona pra-
parare.

ApoC. 19.

care, illamq; Deo speciatim consecrare præparan-
do se & disponendo ad Iubilum æternum, & ad
Coronam immarcescibilis gloriæ adspirando. Hoc
enim intendunt omnes sacræ ceremoniæ tunc pu-
blicitus adhibita: Sacro convivio Eucharistico eo-
die celebriter pascuntur, ac postmodum etiam con-
vivium amicorum cum solemnitate instituitur,
quasi ad novas nuptias invitarentur, ac quasi eis di-
ceretur: *Beati qui ad cenam nuptiarum Agni vo-
cati sunt.* Ubique resonat lætitia & exultatio in
Psalm. Hymnis, Canticis, ut moneantur illius ju-
bilationis in qua cor & caro nostra exultabunt in
Deum vivum.

Hinc & illæ benedictiones eis postremò dantur:
*Benedicat vobis Deus Pater, qui vos creavit, & ab
omni malo culpa & pena, corporis & animæ, immu-
nes vos faciat perseverare amodo, & usq; in secula,
Amen. Benedicat vos Dei Filius Iesus Christus, qui
pretioso suo Sanguine redemit, detque pacem pecto-
ris in presenti, & in futuro pacem Æternitatis. A-
men. Converterat super vos vultum suum Spiritus
sanctus, & benedicit vobis qui vos sanctificavit, sa-
cri privilegio Iubiles, & omni benedictione spiri-
tualis in celestibus, ut tandem inveniamini in con-
sortio illorum de quibus scriptum est: Beati qui ha-
bitant in domo tua, Domine, in secula seculorum*

*laudabunt te. Amen. Ecce quam multiplex benedi-
ctio excitans animos ad laudem & jubilationem
æternam, ad quam sepulchro vicini seniores sese
debent præparare. Certè beati qui vocationi suæ
satisfecerunt, piè, sobriè, iuste vivendo in hoc sa-
culo; ideoq; expectant beatam spem, & adventum
gloriæ magni Dei, Omnia desideria Sanctorum, ut
observat S. August. & alii Sancti Patres, ante incar-
nationem in Christum tendebant, tamquam in eum
qui venturus esset, Desideratus eundem gentibus. Et Aggai 2.
Desiderium collium æternorum nominatus. At post
Gen. 49.
ejus incarnationem omnia desideria Sanctorum in
illum ipsum tendunt, qui advenire rursus debent,
ut perfectè dominetur in nobis, destructo regno
peccati & Satanae, & per victoriam suam penitus
absorpta morte. Qui ergo non desiderat Christi ad-
ventum, hic non est ejus: Qui verò desiderat, hic ei
proximat, & non potest esse exors coronæ quam
præparavit diligentibus se. Felix igitur est, & ni-
mium felix, quisquis in senectute & sine vitæ cy-
gnæam illam vocem cum júbilo edere potest, in-
star expirantis oloris: Bonum certamen certavi, 2. Tim. 6.
cursum consummavi, fidem servavi. In reliquo re-
posita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi ju-
stus Iudex; non solum autem mihi, sed iis qui diligunt
adventum ejus.*

OPUSCULUM II. SONVS EPVLANTIS IN VOCE CONFESSIONIS.

De conversione animæ peccatricis, sub schemate & historia Samaritanæ,
à Christo convertæ.

LECTIO I. TRIPARTITA.

Ita sus fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem:
hora erat quasi sexta Ioan. 4.

Pars I.
Declarat
mysterium
temporis,
& hora hic
designat.
Cant. 1.

Diebat olim Sponsa in Canticis:
indica mihi, quem diligit anima
mea, ubi pascas, ubi cubes in meri-
dies, ne vagari incipiam post greges
sodalium tuorum. Respiciebat ad
tempus adventus Filii Dei, qui tam-
quam Pastor bonus veniebat, ad oves dispersas re-
quireret, pasceret & tandem ad ovile Patris redu-
ceret. Ad hanc porro petitionem Sponsæ nonne vi-
detur respondere Sponsi Secretarius, S. Ioannes
dum hic dicit: *Ita sus fatigatus sedebat supra fontem
& hora erat quasi sexta. En tibi tempus, scilicet Me-
ridies: en locus, ubi pascis, ubi cubat in meridie.*
Non est necessarium Sponsam eum quærantem

ultra vagari, veniat ad hunc *Fontem Jacob*, & vide-
bit quomodo pascat, quomodo sedeat, quomodo
cubet, quomodo hic eam expectet. Veniat circa
meridies, & cum inveniet. Omnia certè hic plena
sunt mysteriis, sive tempus consideres, sive locum,
sive sessionem & accubitum, sive pascendi modum.
Declaramus singula.

Primo quidem, non sine mysterio designatur tē-
pus, dum dicitur: *Hora erat quasi sexta.* Iudæi in
duodecim horas dividebant dies, & in totidem no-
ctes. Unde hora quasi sexta propè meridiem tunc
fuisse significat, horamque comedendi & pranden-
di designat. Quapropter eà horâ cibum invenit
Christus sibi gratum, quia licet ex se insipidus pri-
mum foret, & immundus, ac durus, aquâ tam en-
gratiæ suæ, & sapientiæ liquore, ac charitatis igne,
probè novit illum eluere, condire, coquere, & in
corpus suum trajicere, sive illum sibi incorporare.
Si laudatur Rebecca, optima illa mater, & subito
ccc hoc dum

Hora sexta
vult pran-
dere Iesus.
Gen. 27.